

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1051/2023
10.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Мирољуба Томића, Тајјане Вуковић, Бојане Пауновић и Гордане Којић, чланова већа, са саветником Ирином Ристић као записничарем, у кривичном предмету окривљене АА, због три кривична дела недавање издржавања из члана 195. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљене АА, адвоката Сање Војнов Петровић, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Панчеву 3 К бр. 565/22 од 05.05.2023. године и Вишег суда у Панчеву Кж1. 161/23 од 01.08.2023. године, у седници већа одржаној дана 10.10.2023. године, већином гласова, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА, адвоката Сање Војнов Петровић, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Панчеву 3 К бр. 565/22 од 05.05.2023. године и Вишег суда у Панчеву Кж1. 161/23 од 01.08.2023. године, у односу на повреде кривичног закона из члана 438. став 1. тачка 1) и 9) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу захтев за заштиту законитости **ОДБАЦУЈЕ**, као недозвољен.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву 3 К бр. 565/22 од 05.05.2023. године, окривљена АА оглашена је кривом због извршења три кривична дела недавање издржавања из члана 195. став 1. КЗ, за која јој је суд претходно утврдио казне затвора у трајању од по 3 месеца, те јој је изречена условна осуда и то тако што јој је утврђена јединствена казна затвора у трајању од 5 месеци и истовремено одређено да се наведена казна неће извршити уколико окривљена у року од 1 године од дана правноснажности пресуде не учини ново кривично дело. На основу члана 195. став 4. КЗ обавезана је окривљена да оштећеном законском затупнику малолетних оштећених исплати све заостале обавезе давања издржавања везано за пресуду 7 П2. 438/2014 од 25.05.2015. године и да уредно даје издржавање. Одлучено је о трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтеву оштећеног, а како је то ближе опредељено изреци пресуде.

Пресудом Вишег суда у Панчеву Кж1. 161/23 од 01.08.2023. године усвојена је жалба браниоца окривљене АА и пресуда Основног суда у Панчеву 3 К бр. 565/22 од 05.05.2023. године преиначена и то тако што је окривљена АА, у ставу I изреке, оглашена кривом због извршења три кривична дела недавање издржавања из члана 195. став 1. КЗ, док је у ставу II изреке у погледу обавезе окривљене да извршава своје законом утврђене породичне обавезе, на основу члана 195. став 4. КЗ у вези члана 65. став 2. КЗ одређено да ће се утврђена јединствена казна затвора у трајању од 5 месеци извршити, уколико окривљена АА у року од 6 месеци од дана правноснажности пресуде не измири доспеле, а неисплаћене рате на име издржавања за ББ, исплатом износа од 1.850 евра и износа од 17.000,00 динара, на име издржавања за ВВ исплатом износа од 3.300 евра и на име издржавања за малолетног ГГ исплатом износа од 1.850 евра и износа од 8.000,00 динара, а све по пресуди Основног суда у Панчеву 7 П2. 438/2014 од 25.05.2015. године, која је правноснажна и извршна дана 03.09.2015. године (измењена пресудом Основног суда у Панчеву 7 П2. 567/2017 од 21.12.2017. године, пресудом Основног суда у Панчеву 12 П2. 615/18 од 05.02.2019. године и пресудом Основног суда у Панчеву 12 П2. 657/19 од 28.11.2019. године) и не даје уредно издржавање, на начин и у време предвиђено пресудом, којом је обавеза издржавања утврђена. У непреиначеном делу првостепена пресуда је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда (с тим што бранилац наводи да захтев подноси само против другостепене пресуде, али из образложења исте произлази да се захтевом за заштиту законитости побија и првостепена пресуда) захтев за заштиту законитости поднела је бранилац окривљене АА, адвокат Сања Војнов Петровић, због повреде закона, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости, преиначи другостепену одлуку тако што ће окривљену ослободити од оптужбе или исту укине и предмет врати Вишем суду у Панчеву на поновни поступак.

Након што је примерак захтева за заштиту законитости, у смислу члана 488. став 1. ЗКП, доставио Врховном јавном тужиоцу, Врховни суд је одржао седницу већа о којој, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није обавестио јавног тужиоца и браниоца, јер веће није нашло да би њихово присуство седници било од значаја за доношење одлуке.

На седници већа, Врховни суд је размотрио списе предмета са пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је по оцени навода у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован у односу на повреде кривичног закона из члана 438. став 1. тачка 1) и члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен.

Бранилац окривљене у захтеву за заштиту законитости иако не нумерише, указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, наводима да су нижстепени судови повредили одредбе Кривичног законика, које се тичу застарелости кривичног гоњења за кривично дело из члана 195. КЗ. Наиме, како је за ово дело као главна казна прописана казна затвора до 2 године, то апсолутна застарелост кривичног гоњења наступа протеком рока од 6 година од момента учињеног дела. У вези са изнетим, бранилац наводи да, обзиром да је пресуда Основног суда у Панчеву 7 П2. 438/2014 од 25.05.2015. године, правноснажна и

извршна дана 03.09.2015. године, то је у септембру месецу 2021. године наступла апсолутна застарелост кривичног гоњења за недавање издржавања по тој пресуди, те је немогуће да окривљена буде кривично осуђења и кривичном пресудом обавезана да плати било какав износ по тој пресуди.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости, Врховни суд оцењује као неосноване.

На наведену повреду закона, одбрана окривљене указивала је и у жалби изјављеној против првостепене пресуде, а другостепени суд је нашао да су ти жалбени наводи неосновани и о томе, у образложењу пресуде на страни седам, став три, дао довољне и јасне разлоге, које Врховни суд у свему прихвата и, у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП, на те разлоге и упућује.

Поред изнетог, бранилац окривљене АА, као разлог подношења захтева за заштиту законитости означава и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, коју образлаже наводима да је другостепени суд у ставу II изреке осудио окривљену за нешто што уопште није било обухваћено оптужним предлогом ОЈТ Панчево Кт 307/20 од 01.03.2021. године, чиме је повредио начело оптужбе и преузео улогу јавног тужиоца. Наиме, другостепени суд је самоиницијативно окривљену обавезао на плаћање износа који уопште нису били предмет оптужног предлога: 1.850 евра, 17.000,00 динара, 3.300 евра, 1.850 евра и 8.000,00 динара. У вези са изнетим, бранилац наводи да, ако наведени износи не произилазе из чињеничне основе оптужног предлога, односно ако се наведеним оптужним актом ти неплаћени износи окривљеној не стављају на терет, онда није могуће да иста осуђујућом кривичном пресудом буде осуђена за њихово неплаћање и обавезана да исте плати. Јавни тужилац је тај који оптужним актом гони окривљеног и чињеничним описом делом детерминира обим претресања кривичне ствари пред судом, тако да је суд апсолутно везан чињеничним описом дела и никада не може окривљеног осудити за нешто што тужилац није обухватио оптужним актом и што према томе није било предмет доказивања пред судом.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљене, по оцени Врховног суда су неосновани, а ово из следећих разлога:

Одредбом члана 420. став 1. ЗКП је прописано да се пресуда може односити само на лице које је оптужено и само на дело које је предмет оптужбе садржане у поднесеној или на главном претресу измењеној или проширеној оптужници.

Из цитиране законске одредбе произилази да између оптужбе и пресуде мора постојати идентитет и подударност у погледу субјективне и објективне истовестности дела.

Прекорачење оптужбе на штету окривљеног подразумева измену чињеничног описа дела, који је дат у оптужном акту додавањем нове радње извршења, односно веће криминалне воље окривљеног, на који начин се погоршава положај окривљеног у погледу правне оцене дела или кривичне санкције.

У конкретном случају, правноснажна пресуда се односи на исто лице - окривљену АА и на иста кривична дела - три кривична дела недавање издржавања из члана 195. став 1. КЗ.

По налажењу Врховног суда, побијаним правноснажним пресудама није прекорачена оптужба, односно није повређен објективни, ни субјективни идентитет оптужбе и пресуде. Ово имајући у виду да су, у односу на окривљену сва битна обележја бића кривичних дела иста и у диспозитиву оптужног акта и у изреци побијане правноснажне пресуде, односно да је диспозитив оптужног акта Основног јавног тужилаштва Кт. бр. 307/20 од 26.02.2021. године идентичан са изреком правноснажне пресуде - Вишег суда у Панчеву Кж1. 161/23 од 01.08.2023. године.

Сходно наведеном, Врховни суд налази да је чињенични опис у изреци другостепене пресуде идентичан са чињеничним описом из диспозитива оптужног акта, па су неосновани наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљене АА, којима се указује на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

Врховни суд уједно указује и да су тачни наводи захтева за заштиту законитости да је јавни тужилац тај који оптужним актом гони окривљеног и чињеничним описом дела одређује обим претресања кривичне ствари пред судом, те да је суд везан чињеничним описом дела и никада не може окривљеног осудити за нешто што тужилац није обухватио оптужним актом и што према томе није било предмет доказивања пред судом, али истовремено указује и на чињеницу да је окривљеној оптужним актом на терет стављено да у временском периоду од 13.03.2015. до 07.02.2020. године није давала издржавања за лица која по закону је дужна да издржава, а та дужност јој је утврђена правноснажним и извршним судским одлукама и то Основног суда у Панчеву 7 П2. 438/2014 од 25.05.2015. године, која је правноснажна и извршна дана 03.09.2015. године, пресудом Основног суда у Панчеву 12 П2. 615/2018 од 05.02.2019. године која је правноснажна и извршна дана 05.02.2019. године и пресудом Основног суда у Панчеву 12 П2. 657/19 од 28.11.2019. године, која је правноснажна и извршна дана 28.11.2019. године, а којим пресудама је и утврђена њена обавеза издржавања и то у новчаним износима који су исти као и новчани износи који су утврђени у правноснажној пресуди, с тим што је у истој дат збирни износ појединачних месечних давања, која су доспела, на име издржавања сваког детета.

У преосталом делу бранилац окривљене указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреду закона из члана 440. ЗКП, а везано за износе које је окривљена давала, односно није давала на руке свом бившем супругу, да ли је било оправданих разлога због чега није давала издржавање и на својим чињеничним закључцима другачијим од оних утврђених побијаним пресудама, заснива и свој став да је окривљена поступала у неотклоњивој правној заблуди.

Одредбом члана 485. став 4. ЗКП, која прописује разлоге због којих окривљени, односно његов бранилац, чија су права ограничена правима окривљеног у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке или поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека, због погрешно и

непотпуно утврђеног чињеничног стања, односно повреде закона из члана 440. ЗКП, па је Врховни суд, захтев браниоца окривљене, у напред наведеном делу, оценио као недозвољен.

Из изнетих разлога, Врховни суд је, на основу члана 491. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Ирина Ристић с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић

Председник већа-судија
Бата Цветковић с.р.